

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NÆRUM KOSTSKOLES AARSSKRIFT 1908—09

SKOLENS BESTYRERE

A. KROGH

CAND. MAG.

A. L. THORNBERG

CAND. MAG.

TELF. NÆRUM 44

KØBENHAVN

GRÆBES BOGTRYKKERI

1909

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

NÆRUM KOSTSKOLES AARSSKRIFT 1908—09

*GLAD BARNDOM,
DYGTIG MANDDOM.*

SKOLENS BESTYRERE

A. KROGH

CAND. MAG.

A. L. THORNBERG

CAND. MAG.

TELF. NÆRUM 44

KØBENHAVN

GRÆBES BOGTRYKKERI

1909

HJEM OG SKOLE.

N AAR der i vore Tider atter og atter høres Klager over den moderne Ungdom, og det er stadig de samme Klager, der gentages: at Ungdommen nu til Dags ikke ejer det samme Fond af Kundskaber, ikke det samme Fond af Vilje og Energi, og ikke det samme Fond af Lyst til selv at tage fat, og man da vil søge efter Grunden til denne Degeneration, da maa man naturnødvendig rette sin Undersøgelse mod de unge selv, imod de Hjem, hvor deres Opdragelse er foregaaet, og imod de Skoler, hvor deres Uddannelse er sket.

De unges Andel i Misèren vil man hurtig blive færdig med, idet de saa nogenlunde er sagesløse, et Produkt som de er af hele det Milieu, hvori de er opvoksede, og paavirkede af hele Omgangen og Tonen i Hjemmet.

Jamen, vil man sige, Hjemmet stammer jo netop fra den gode gamle Tid, da „Degenerationen“ endnu ikke skulde være begyndt. Jo, den var begyndt i deres Ungdom, der nu er Fædre og Mødre godt op i Aarene. Netop i deres Tyveaarsalder falder den store Strømkæntring i Livsopfattelse her i Danmark, Overgangen fra den gamle, traditionsbundne, stillestaaende Opfattelse til den nye, frihedselskende Opfattelse, der prædikede Frihedens Evangelium paa alle Omraader. Men enhver ny Bevægelse bliver ved den Modstand, den møder, ført til at skyde over Maalet, og de menige Tilhængere føres af Uforstand til at drage Konsekvenserne ud paa Omraader, hvor de passer saa lidt som muligt, og det er det, der er sket ved Opdragelsen.

Opdragelsen er i sit inderste Væsen og lige til Fingerspidserne Tvang, Tvang og atter Tvang, lige fra den første Dag i Vuggen, og til det unge Menneske staar paa egne Ben, paa hvilket Tidspunkt Livet direkte træder til med sine Opdragelsesmidler, som atter er Tvang for den, der ikke har lært at indse, at Hensynet til det hele Samfund er noget, man maa bøje sig for, dette Hensyn der bl. a. giver sig Udtryk i alle de forskellige Love i et ordnet, civiliseret Samfund. Og vil man endelig *en bloc* sætte sig op imod Samfundet, imod det bestaaende, da vil der møde en Hensynet til alle ens Partifæller; de kræver virkelig Hensyn, som de ikke taaler bliver tilside-satte.

Livet selv fordrer Hensyn og fordrer dem med Eftertryk, og det, det først og fremmest fordrer, og det, der egentlig alene interesserer os i denne Sammenhæng, er, at det unge Menneske, naar det har forladt Skolen og dermed jo ogsaa i de fleste Tilfælde Hjemmet, da sidder inde med det Grundlag af Kundskaber og det Grundfond af Vilje og Arbejdsevne, som alene gør det muligt at opnaa noget i Verden.

Og at denne Fordring ikke er blevet opfyldt i de sidste 20—30 Aar, derom vidner jo blandt saa meget andet ogsaa denne omtalte Klage, at den moderne Ungdom er uvidende og energiløs. Og det træder frem i alle Samfunds„klasser“: Blandt de mindre vel situerede er der opstaaet en stadig voksende Hær af ikke-faglærte Arbejdere, som, naar de arbejder, tjener ret godt, men bruger det hele med det samme og saa staar paa aldeles bar Bund, naar dette tilfældige Arbejde hører op. Blandt de bedre situerede er der et meget stort Tal af „Faders Sønner“, som ikke kan stort andet end sidde paa „Faders Kontor“ og saa more sig for deres „fortjente“ Gage, for saa, naar de bliver ældre, at puttes ind ved Faders og andre for-maaende Mænds Hjælp i en Chefspost, hvor det gode gamle Navn pynter og tager sig godt ud, men i Virkeligheden intet andet er end en stilfuld Selskabstopfigur.

Alt dette ligger der i Klagerne, og i det store og hele vil vi jo alle nødes til at give dem Ret, selv om der jo paa mange Omraader er gjort et fortrinligt og stort Arbejde, som ingen villigere end jeg vil anerkende.

Men Midlerne og Vejene til at komme ud over dette!

Ja, Skolerne har Pligter her, og Hjemmene har Pligter her, Hjemmene før Skolerne, saa vist som Opdragelsen er det, der lægger Grunden for Livet, og Opdragelsen begynder, før Barnet er 6—7 Aar gammelt. Og atter siger jeg, Opdragelse er Tvang.

Det er Tvang, der udøves, naar man hindrer et lille Barn i Vuggen i at fægte med Armene og klø sig i Hoved og Ansigt, og vi gør det, fordi det ellers vilde tilføje sig selv Skade.

Det er Tvang, naar man indprenter Barnet, naar det i 2—3 Aars Alderen tuller rundt i Stuerne, at det ikke maa røre ved Klaveret og forskellige andre Ting, der har den største Tillokkelse for det, og at finde sig i denne Tvang lærer Barnet sædvanlig først, naar det er gaaet op for det, at det bevirker Smæk over Fingrene.

Det er Tvang, naar et 7-Aars Barn sættes til i en halv Time eller lidt længere at sidde stille og trække sine vanskelige Streger i Skrivebogen. Morsommere vilde det jo være at løbe ude og lege sammen med alle Kammeraterne.

Det er Tvang, naar et Barn røber lidt musikalsk Anlæg, da at ville lade det lære at spille og dertil fordre mindst en halv, ofte en hel Time eller mere om Dagen anvendt til Øvelse. Dette er en Tvang, mange Børn reagerer saa stærkt imod, at de faar overvundet Forældrenes Ønske, skønt mange voksne, ofte endog vedkommende Forældre selv, i højeste Grad beklager, at de ikke som Børn blev holdt til at fortsætte med disse Øvelser.

Det er Tvang, naar Børn i 11—12 Aars Alderen skal sidde og bryde deres Hjerner med at forstaa den grammatiske Bygning i en Sætning for derigennem at lære at se Sammenhængen i Tysk f. Eks.

Og man kan blive ved saaledes paa alle Omraader, for alle Aldre.

Er det da virkelig Meningen, vil man sige, at Ris og Ferle atter skal sættes i Højsædet som de nødvendige Opdragelsesmidler? — Intet er mig fjernere. Disse Instrumenter er fuldstændig overflødige og, naar de bruges jævnlige, absolut skadelige og forkastelige, om jeg end mener, at hverken Hjem eller Skole har Lov til at lade sig fraskrive Retten til at bruge dem som sidste Instans eller til en hurtig Afgørelse af en akut Episode. Men som Opdragelsesmidler er de i det store og hele mindre end intet værd.

Nej, Tvangen i det enkelte Tilfælde varer kun saa længe, indtil

det er gaaet op for Barnet, at der er noget at vinde ved den Vej, der anvises. Med smaa Børn kan der ikke ræsonneres om, at et Klaver er for kostbart til at være Legetøj. Man kan sige, det er ikke Dit, det er Faders og Moders, saa det maa Du ikke røre. Respekteres ikke dette, da lad dem lære det ved, at det gør ondt paa Fingrene, naar Forbudet overtrædes.

Med lidt ældre Børn kan man ræsonnere, med Argumenter alt efter Barnets Standpunkt, og skal der læres noget, da maa man vække Barnets Virkelyst, som dog i de fleste Tilfælde ikke behøver at vækkes, lige saa lidt som dets Lyst til selv at udføre et Arbejde, selv at kunne. Og Glæden ved de vundne Fremskridt, er de end smaa, den er atter Sporen til fremad.

Hvis det nu var voksne Mennesker, vi havde at gøre med, saa var i de fleste Tilfælde det hele gjort med at faa begyndt og mærke de første Fremskridt, saa var dermed Tvangen ophørt. Men det er Børn, det drejer sig om, og disse i højeste Grad impulsive Væsener kan ikke i ret lang Tid ad Gangen beskæftige sig med det samme. Er de overladt til sig selv, da vil der blive meget ringe Tid til at give sig af med f. Eks. de Ting, de har at gøre med i Skolen. Resultatet heraf er, at de møder paa Skolen uden at være hjemme i det, der skulde være gjort, de kan ikke vinde med, staar stille, berøves Glæden ved at komme fremad, og faar endda Sorgen som et Tryk paa sig, Følelsen af at være bagud og ikke at kunne indhente det.

Det er den største Fejl, et Hjem kan begaa overfor sine Børn, at lade dem staa uden Bistand i Anvendelsen af deres Tid. Et Barn kan ikke selv disponere sin Tid. Lader man det passe sig selv uden nogen bestemte Opgaver, da gaar Tiden for det med Legen, uden at det rigtig faar følt Glæden ved at gøre noget. Faar det derimod et bestemt Arbejde tildelt, som skal gøres, da vokser mægtigt Barnets Lykkefølelse. Det føler, at det gør Nytte, at det selv kan gøre noget, og efter at det er færdigt, rigtig færdigt med Arbejdet, da smager Legen dobbelt godt, fordi den da har til Baggrund Bevidstheden om at have gjort færdigt det, der skal gøres.

Tit og ofte kan det falde svært at kalde Barnet fra Legen til Arbejdet, det falder jo som oftest paa det Tidspunkt, da „vi leger netop saa dejligt nu“, og mange Gange vil der jo blive lidt Sur-

muleri af. Men de allerfleste Gange staar man sig ved at holde fast ved sin Fordring, og altid vil Barnet ganske kort efter netop paa Grund af sit letbevægelige, impulsive Gemyt gaa op i Arbejdet med Liv og Sjæl og saa med fordoblet Glæde og Selvfølelse give sig til Legen bagefter. Den Tvang, der saaledes udøves, den bærer rige Frugter ved paa mangfoldig Maade baade direkte og indirekte at stive Karakteren. Af Sidevirkninger behøver man blot at pege paa, at Evnen til „at holde op, naar Legen er bedst“ udvikles.

Dette er nærmest Hjemmets Opgave i Aarene før Skolegangen og de første 2—3 Aar i Skolen, i hvilke Aar saa godt som alt Arbejde gøres paa Skolen i Timerne, fordi Børnene i de første Skoleaar intet eller saa godt som intet Hjemmearbejde kan have, i alt Fald kun noget rent mekanisk, idet Hovedvægten ved Hjemmearbejdet maa lægges paa, at det bliver gjort af Barnet selv lige fra første Begyndelse af.

Paa denne Maade vil Barnet have lært, at der kan stilles det Opgaver, som maa udføres, og som i sig bærer Kilden til Glæde og Tilfredshed for det selv, og derved er Barnet blevet godt skikket til at begynde sin Skolegang.

I de første 2—3 Aar vil der, som allerede nævnt, saa godt som ingen Fordringer blive stillet til Barnet om Selvarbejde paa egen Haand uden for Skoletiden, simpelt hen af den Grund, at Barnet endnu er helt ude af Stand til uden Bistand at koncentrere sig om en aldeles bestemt lille Opgave. Naar man f. Eks. i 3. eller endog i 4. Skoleaar giver en lille Historie til skriftlig Genfortælling, vil man i de fleste Tilfælde se, at Barnet behandler det rigtig godt og fornuftigt indtil et Stykke ind i Fortællingen, men saa slaar det pludselig klik, Forbindelsen er ophørt, og det bliver usammenhængende Brokker, der nedskrives, hvis man ikke paa det Tidspunkt afbryder for næste Dag at tage Slutningen af Historien op og gøre den færdig.

En saadan Prøve er et utvetydigt Bevis paa, at man er for tidlig paa Færde med den Slags Øvelser, og man maa stille dem i Bero og en Tid lang fortsætte med de tidligere, mindre anspændende Øvelser.

Men i Løbet af de første 2—3 Aar vil Barnet være kommet saa vidt ind i Skolearbejdet, at der kan forlanges noget, og her bliver

der atter Spørgsmaal om Hjemmets Stilling, idet Hjemmet nu maa hjælpe Børnene med at slaa fast i deres Bevidsthed, at Skolen er det vigtigste, de har at passe. Intet maa gaa forud for Skolen og Arbejdet til Skolen, intet og allermindst Fornøjelser, hvilke sidste i vor nervøse Tid kunde tiltrænge et særligt Kapitel.

Hjemmets Stilling maa altsaa være den, at det betragter Skolen som det vigtigste, Barnet har at passe, og at den kun kan forsømmes af de allervægtigste Grunde. Derved har Skolen faaet den rette Baggrund i Barnets Øjne, og kun ved en saadan støttet Stilling kan Skolen naa med Barnet, hvad den gerne vil naa.

Nu kommer vi jo nemlig til den Alder, da det virkelig gælder om at faa lært noget, og det gælder for Skolen ikke saa meget om, at Børnene kan faa ind i Hovedet de tørre Kundskaber og de tekniske Færdigheder, som udfordres for at kunne knibe sig igennem Mellemskoleeksamen — og dem vil ethvert Barn kunne tilegne sig, thi det er sandelig ikke store Fordringer, der paa det Punkt stilles, —. Nej, Skolens Ideal er at blive fri for dette Terperi, saaledes at Timerne kan anvendes til noget andet end aandløs Høren-Lektie, og dette skulde være blevet muligt ved vor nye Skoleordning. Meget af det blotte Hukommelsesstof er strøget i alle Fagene, og Vægten lagt paa en dybere grundet Forstaaelse af Sammenhængen i det, man beskæftiger sig med. Helt fri for Aarstal, Bynavne, Gloser osv. osv. kan man jo aldrig blive, uden at det hele bliver til en forvirret, uordnet Masse af — ja, man vilde ikke længere kunne kalde det „Kundskaber“. Noget af dette maa man altid have, men det er dette, hvis Tilegnelse for en stor Del skulde kunne forlægges fra Timerne til Hjemmet, saaledes at kun en Del af Timerne behøvede at anvendes til en kort Forvissen sig om, at det var tilegnet.

Paa denne Maade vil Skolen kunne naa at give Barnet Interesse for det, det beskæftiger sig med. Et Glimt ud over den store Sammenhæng i det hele og over Sammenhængen med Livet, og i næste Time et nyt Glimt vil samle sig til een Lysmasse, der giver Interes- sen fornyet Næring og dermed øger Lysten, som er nødvendig for at naa noget. Det gamle Terperi var sandelig ikke morsomt, og hvad der forlanges nu, er saa indskrænket, at Barnet meget vel kan naa det. Men som sagt, det meste af Tilegnelsen bør kunne forlægges fra Timerne.

Jamen, det er jo at forlænge Barnets Arbejdstid betydeligt, vil man sige; det er jo at vende fuldstændig tilbage til det gamle Lektielæseri.

Nej, det er det ikke. Læsestoffet er blevet langt mindre, og det vil altid være gennemgaaet saa grundigt i Timen, at det for største Delen kun behøver en Gennemlæsning for at fæstne Forstaaelsen, og en kortvarig Indprentning for at slaa de tørre Fakta fast. Og denne Forberedelse vil hele Mellemskolen igennem kunne gøres færdig paa $1\frac{1}{2}$ Time. Har Undervisningen været, som den bør, og har saa Barnet baade i Skolen og i Hjemmet faaet den Opdragelse, at det ved, et Arbejde er noget, der skal gøres flinkt og godt, da kan ethvert Barn følge med uden noget Besvær hele Mellemskolen igennem.

Er Barnet derimod forsømt i disse første Aar, saaledes at det f. Eks. stadig kun læser med Besvær, da kan det blive vanskeligt for saadant et Barn at følge med, og da maa det jo før jo hellere sidde 2 Aar i en Klasse for at naa til det Maal, der passer for dets Klasse. — En Klasse Børn maa her ogsaa nævnes, nemlig de „nervøse“ Børn, d. v. s. de Børn, hos hvem Impulsiviteten viser sig unaturlig stærk, saaledes at de slet ikke kan samle sig blot 10 Minutter om en bestemt Ting. Saadanne Børn maa opdrages lige vidt fra kold Strenghed og fra overdreven Ømhed; de maa føre et roligt og jævnt Liv, uden Selskaber, uden Alkohol og helst uden Te og Kaffe; ingen aandelig Overanstrengelse, hellere Oversidden.

Har Hjemmet paa denne Maade lagt en god Grund i Barnet, saaledes at det foreliggende Arbejde fra at være en kedelig „Pligt“, der hindrer og hæmmer Barnets naturlige Livsudfoldelse, er blevet et kært Krydderi, der kaster et Lykkeskær over Barnets Liv, — og naar Skolen saa arbejder videre paa dette Grundlag, saaledes at Lysten stadig holdes vedlige og Interessen øges ved det større og dybere Indblik, Barnet faar i Kundskabens og Forstandens Verden, — da kan der, og da vil der ved dette Samarbejde opnaaes Resultater, som ikke i fjerneste Maade minder om den nævnte blaserte Degeneration.

Lever Barnet i øvrigt sundt og naturligt, det vil sige faar tilstrækkelig Søvn, tilstrækkelig Friluftsmotion og tilstrækkeligt at spise, da vil der ikke være Tale om, at det bliver overanstrengt ved sit

Skolearbejde med Tillæg af 1½ Times Forberedelse uden for Skoletiden. Det hele bliver en Slags Leg for Barnet, men en Leg med en Tilsætning af Tilfredsstillelse for hvert Fremskridt, det mærker ved sig selv. Og en Leg, ganske vist, hvor man skal være med, som man ikke kan melde sig fra, deri ligger Tvangen. Men Tvangen har ophørt at føles som Tvang, saa snart Glæden ved Arbejdet er blevet følt, og det er dertil, man skulde naa, at Drivkraften ikke er et ydre Bud, men en indre Lyst. Naar det er naaet, og det er Opdragelsens Maal, og Skolen skulde give Midlerne i Hænde til det, da er det unge Menneske vel rustet til at gaa ud i Verden, da vil det have Øjne og Ører aabne for alt og vil ogsaa have faaet udviklet Evnen til at skelne det værdifulde fra det unyttige.

Men Barnets Personlighed vil man spørge efter, den vil jo helt forsvinde. Ak nej, ikke alene den stærkt udprægede Personlighed vil holde sig, den som trods al Tvang vil slaa igennem, men ogsaa den mindre stærkt fremtrædende Personlighed vil gøre sig gældende i hele sit Forhold til det, der skal tilegnes, og i sin Færd uden for Arbejdstiden. Men det maa siges, skal Barnet have fuld Frihed til at udvikle sig i sin Personlighed, da hører al Opdragelse op, og det gaar nu engang ikke an at lade Barnet høste alle sine Erfaringer selv. En hel Del vil det kun have godt af at gøre selv, og dem skal det have Lov til at gøre; men en hel Del er i Nutiden af en saa gennemgribende Natur, at det vilde være et alt for farligt Eksperiment at lade Barnet selv gøre dem. I mangfoldige Tilfælde kan Barnet ikke se en Sags eller en Handlings Rækkevidde eller bedømme Vanskeligheden ved den, og derfor er det nødvendigt, at der staar nogen ved Siden af det til at advare og skærme, naar det kniber. Dette er de voksnes, Forældrenes og Skolens, Opgave overfor Børnene, og har disse to Parter ikke i deres Samarbejde røgtet deres Hverv godt og samvittighedsfuldt, da er Barnet ilde stedt, naar det har naaet den Alder, da Livet kalder paa det, og bliver dette vanrøgtede Menneske ikke længere en Undtagelse, men derimod en Regel, da vil Samfundet uvægerlig komme til at mærke det og lide derunder.

A. L. THORNBERG.

SKOLEN, som begyndte sin Virksomhed efter Sommerferien 1907, er planlagt som en fuldstændig højere Almenskole, der altsaa vil føre Eleverne op gennem Forberedelsesskolen og Mellemskolen til Realeksamen og Studentereksamen.

Efter at Skolen ved indeværende Skoleaars Begyndelse regulært har oprettet 2den Mellemskoleklasse, er den dermed gaet ind under Undervisningsinspektionen for Mellem- og Realskolerne.

I Løbet af Aaret har vi haft den Fornøjelse at modtage Besøg af Sløjdinspektøren, Hr. Forstander Aksel Mikkelsen.

Det til Skolen hørende Areal er 3 Tdr. Land stort, og deraf er omtrent 1 Td. Land udlagt til Sportsplads.

Den nuværende Bygning indeholder Klasseværelser og Beboelse for Bestyrere og Elever. Den nye Gymnastiksal vil staa færdig til Brug i Løbet af Sommeren, og som det næste Skridt vil komme den egentlige Skolebygning, hvorefter ogsaa hele Stueetagen i den nuværende Bygning vil blive indrettet til Elevværelser og en Lærerlejlighed.

Skolen optager Drengene som Kostgængere fra deres 9. Aar og som skolesøgende Drengene og Piger fra deres skolepligtige Alder.

I Løbet af Skoleaaret har følgende Elever boet paa Skolen:

Ejnar Petersen, Søn af Slagtermester P., Næstved.
Ove Sehestedt Juul, Søn af Hofjægermester S. J., Ravnholt.
Louis Levison, Søn af Redaktør L., Klampenborg.
Poul Clausen, Søn af Grosserer Cl., Rungsted.
Axel Rohde, Søn af afd. Købmand R., Shanghai.
Axel Juul, Søn af Hofjægermester S. J., Ravnholt.
Aage Jespersen, Søn af Grosserer J., Vridsløselille.
Helge Jürgensen, Søn af Grosserer D. J., København.
Allan Christensen, Søn af Grosserer Chr., København.
Camillus Jespersen, Søn af Grosserer J., Vridsløselille.
Hother Spies, Søn af Grosserer Sp., København.
Peter Bang, Søn af Prokurist B., København.

Sundhedstilstanden blandt Kostgængerne har i det forløbne Aar været særdeles god. Bortset fra de enkelte uundgaaelige Forkølelsestilfælde og bortset fra en lille Epidemi af „Røde Hunde“ har vi overhovedet ingen Sygdom haft.

Skolens Læge er Hr. Dr. *Otto Møller*, Kommune- og Skolelæge i Søllerød.

Kostskolernes Berettigelse er Evnen til at give Børnene en fuldt ud rationel Opdragelse, men de vil paa andre Omraader aldrig naa helt at erstatte Hjemmet. Det vil da være Maalet, at Barnet saa lidt som muligt maa savne sit eget Hjem, og Bestræbelserne skal derfor gaa ud paa at gøre Samlivet mellem Børn og Voksne saa inderligt som muligt, samtidig med, at det rolige daglige Arbejdsliv skal sætte Spor i Barnets Udvikling.

Det er en Selvfølge, at der paa en Skole, hvor mange Børn bor sammen, til Stadighed maa føres et effektivt Tilsyn med, at ikke daarlig Tone indsniger sig, eller slet Eksempel virker ned-

brydende. Paa den anden Side maa, for at ikke specielle Anlæg og Evner skal blive kvalte eller forkrøblede, naturligvis dette Tilsyn ikke virke trykkende paa Børnenes Trang til Selvvirk-somhed, og for de ældre Klassers Vedkommende maa det efterhaanden omformes saaledes, at Barnets Tillid til sig selv og dets Ansvarsfølelse udvikles, og det derved gøres skikket til senere at staa paa egne Ben.

Overhovedet vil det være Opgaven at udvikle Tillidsforholdet mellem Lærer og Elev saa stærkt som muligt for at skabe de naturligste og hjemligste Omgangsformer.

Da Mellemskoleloven søger at indskrænke Barnets Hjemme-arbejde saa meget som muligt, bliver der derved større Rum for Fritid, og det maa da være Kostskolens Opgave at finde den for Barnet bedste og mest udviklende Maade at anvende den paa.

En Del af denne Fritid bør naturligvis tilbringes i fri Luft og helst med Sport og Leg. Desuden er Haven, og da særlig Skolehaven med sine mindre Afdelinger for de enkelte, særlig interesserede Børn indtraadt som Led i Fritidens Anvendelse. Der er nu i Foraaret stiftet „Nærum Kostskoles Haveselskab“, som, ledet i parlamentariske Former, søger at organisere Arbejdet i Haverne og derved forøge Kendskabet til Havedyrkning. Ligeledes har Sløjden, ved Siden af at være Skolefag, afgivet en kærkommen Adspredelse i de lange Vinteraftener og paa regnfulde Dage.

Endvidere maa det bemærkes, at der udover det direkte Hjemmearbejde til Skoletimerne i den nye Lov kræves Læsning af forskellig Art, og dertil maa Skolen ogsaa skaffe Tiden ved at gøre Fritiden saa rummelig, at Barnet kan vælge, hvad Tid det vil anvende til Leg og Læsning.

Et Punkt, der har stor pædagogisk Betydning, er desuden den ethvert Barn iboende Lyst til Naturiagttagelse og Samlen. Ved at hjælpe og vejlede Børnene paa smaa Udflugter i Omegnen, vil Skolen kunne faa mangt et Barn til at anlægge en lille Samling af en eller anden Art, som ved Ordning og Pasning i

de lange Vinteraftener kan skaffe en fornøjelig og nyttig Beskæftigelse. Det maa da ogsaa være noget, som Skolen bør skaffe Tid til, ligesom den maa opmuntre og retlede denne Interesse.

De større Elever spillede den 6., 7. og 10. Marts en Komedie, „Abekatten“, og samtidig spillede de smaa en lille Børnekomedie, „Askepot“. — Besøg paa Frederiksborg, paa den grønlandske Udstilling og en Tur til København d. 11. Februar er de vigtigste Udflugter, Børnene har foretaget under Ledsagelse.

Dagen er jo i øvrigt, som den maa være paa en Kostskole, inddelt i faste Former, saaledes at det daglige Skema ser saaledes ud:

- Kl. 7 (om Sommeren Kl. 6^{1/2}) vækkes der.
- Kl. 7²⁵ (om Sommeren Kl. 7) Morgenmaaltid.
- Kl. 8—10³⁵ Skoletimer.
- Kl. 10³⁵—11 Frokostfrikvarter.
- Kl. 11—2²⁰ Skoletimer.
- Kl. 2³⁵ Middag.
- Kl. 5 Femmad.
- Kl. 5¹⁰ begynder Lektuelæsningen.
- Kl. 7³⁰ Aftensmad.
- Kl. 9—9^{1/2} gaas der i Seng.

Timerne er Lektioner paa 45 eller 40 Minutter og med fulde 10 Minutters Frikvarter mellem dem alle.

Dette faste Skema bliver kun forrykket ved særlige Lejligheder, dog regelmæssig hver Onsdag, paa hvilken Dag Skolen holder op Kl. 11⁴⁵. I det almindelige Frokostfrikvarter kan Kostgængerne da, hvis de ønsker det, faa et Par Stykker Smørrebrød, og Kl. 12 spises der til Middag, saaledes at hele den lange Eftermiddag bliver disponibel til længere Udflugter og større Foretagender.

Hvad i øvrigt denne halve Fridag angaar og Værdien af den i Skolens Liv, er vor Erfaring endnu for ringe til, at vi tør ud-

tale os derom. Kun saa meget vil vi sige, at Spor af Ulemper har vi aldeles ikke opdaget ved den, og at alle, baade Hjemmene, Skolen og Eleverne, har erklæret sig særdeles tilfredse med den.

Paa et Punkt til vil vi i Aar nøjes med at fremhæve Hjem og Skoles Tilfredshed, men undlade en pædagogisk Vurdering, nemlig angaaende Karaktergivningen. De daglige Karakterer er opgivne og erstattede af et maanedligt Vidnesbyrd. En stor Oktavbog har paa hver Dobbeltside alle Fagene opførte, og ud for hvert enkelt Fag er der da Plads til en kort, en-, to- eller tre-liniet Bemærkning om vedkommende Elev i dette Fag, og ved Foden af Siden gives saa som Resumé Skolens Syn paa Eleven paa Grundlag af de ovenstaaende Bedømmelser. Nogen som helst Gæne af at have forladt de daglige Karakterer har Skolen ikke mærket, og med den valgte Form for Vidnesbyrd har vi hidtil været særdeles tilfredse, men yderligere Udtalelser tør vi først fremkomme med efter længere Tids Erfaring.

Foruden Kostgængere modtager Skolen ogsaa skolesøgende Elever fra Egnen. Skolen er glad ved, at flere af disse skolesøgende adskillige Gange har deltaget i Kostgængernes Foretagender Onsdag Eftermiddag.

I Aarets Løb har Skolen haft følgende skolesøgende Elever:
Gudrun Sørensen, Datter af Stationsforstander S., Vedbæk.
Carl Thomsen, Søn af Købmand Th., Søllerød.
Lorenz Heegaard, Søn af Dr. phil. H., Vedbæk.
Egil Andersen, Søn af Arbejdsmand A., Søllerød.
Niels Outzen, Søn af Lærer O., Raavad.
Christian Villadsen, Søn af Arbejdsmand V., Nærum.
Frithjof Hansen, Søn af Viktualiehandler H., Vedbæk.
Gotfred Larsen, Søn af Købmand L., Trørød.
Georg Mortensen, Søn af Gaardejer M., Øverød.
Thalia Heegaard, Datter af Dr. phil. H., Vedbæk.
Olga Jensen, Adoptivdatter af Frk. Jensen, Sanatoriet, Nærum.
Einar Ditlevsen, Søn af Oberstløjtnant D., Vedbæk.
Estrid Jürgensen, Datter af Grosserer J., Søllerød.
Poul Henriksen, Søn af Blikkenslagerm. H., Vedbæk.
Christian Sørensen, Søn af Lærer S., Holte.
Henny Henriksen, Søn af Blikkenslagerm. H., Vedbæk.
Einar Høybye, Søn af Viktualiehandler H., Holte.
Louise Heegaard, Datter af Dr. phil. H., Vedbæk.
Mary Engelsen, Datter af Købmand E., Nærum.
Erik Barfod, Søn af Inspektør B., Gl. Holte.

LIDT OM SKOLEHYGIEJNE OG LÆGETILSYN MED SKOLER.

DEN Tanke, at man ved hygiejnisk velindrettede Skoler og ved stadigt Lægetilsyn med Skolerne og Skolebørnene kan fremme Sundhedstilstanden hos den opvoksende Slægt, har i vore Dage vundet mere og mere Indpas hos Pædagoger og Læger, og Skolehygiejnen er bleven en hel Videnskab med en betydelig Litteratur. Herhjemme har Pædagoger, Læger og andre Skoleinteresserede dannet „Foreningen til Skolehygiejnens Fremme“, men det er endnu kun et Mindretal af Skoler, som faar stadigt Lægetilsyn af fast ansat Skolelæge. I Norge, Sverige og Finland findes nu Skolelæger ved de højere Skoler, og der vil, efter hvad der blev meddelt ved den internationale Skolehygiejniske Kongres i London Sommeren 1907, ogsaa blive ansat Skolelæger ved Skolerne i England.

I Byerne og enkelte Steder paa Landet er der herhjemme i de sidste Aar blevet kasseret flere af de gamle Skoler og opført nye, ofte meget kostbare Skoleetablissementer. Enkelte Steder, hvor en dygtig Skolehygiejniker med Ben i Næsen har ført Kontrol ved Opførelsen af Bygningen, har man opnaaet smukke Resultater, f. Eks. i Holbæk, andre Steder har der indsneget sig slemme Fejl. Fra Skatteydernes Side hører man ofte Beklagelser over de store Summer, Kommunerne ofrer paa Skolebygningerne, og man maa give Skatteyderne Ret, naar Pengene ikke anvendes fornuftigt; ellers tør man nok sige, at det bedste er ikke for godt, naar det gælder Børnene. Det siges ofte af ældre Mennesker: „Hvad nytter al denne Hygiejne;

se paa os, vi er dog endnu sunde og raske, skønt vi har gaaet i smaa, tarvelige Skolelokaler, og vi er da ikke særlig pukkelryggede, skønt vi har siddet ved de gamle, lange Skoleborde, som hver især næsten gav Plads til en hel Klasse og altsaa ikke var tilpassede efter hver Elev“. Desværre kan man ikke endnu som Svar herpaa fremkomme med en nøjagtig Statistik fra alle Landets Skoler og lade Tallene tale om de gode Resultater af det skolehygiejniske Arbejde, men maa nøjes med at henvise til, hvad Hygiejnen har udrettet paa andre Omraader. Det er f. Eks. værd at lægge Mærke til den Nedgang i Dødelighedsprocenten, som Statistiken viser for de senere Aar: I Danmarks Købstæder — og det er jo navnlig i Købstæderne, at Hygiejnen har faaet Vind i Sejlene, — var Dødeligheden i 1894 18,6 ‰, medens den i 1907 var 14,5 ‰; i 1890 indtraf 3376, i 1907 kun 1784 Dødsfald af de almindelige smitsomme Sygdomme. Ogsaa Lungetuberculosedsfaldene aftager: i 1890 var der 1645, i 1907 kun 1336. De hygiejniske Bestræbelser i Byerne maa dog vel have noget af Æren for det smukke Resultat; hvorfor da være kneben, naar det gælder den opvoksende Slægts Sundhed?

Jeg skal her kortelig nævne enkelte af de Krav, som Skolehygiejnen stiller:

En Skolehygiejniker bør helst tages med paa Raad, naar en ny Skole skal bygges, og han bør ved Besøg paa Byggepladsen se efter, at der ikke slaas af paa de en Gang stillede Fordringer.

Naar Bygningen er færdig og er taget i Brug, bør Skolelægen ved sine Besøg paase, at den bruges paa rette Maade, og føre Tilsyn særlig med Rengøringen, som spiller en meget stor Rolle for Skolerne, da der selvfølgelig rummes en ikke ringe Smittefare i den Omstændighed, at saa mange Børn fra saa højst forskellige Hjem daglig samles paa eet Sted for atter at spredes for alle Vinde. Det er derfor vigtigt, at Vægge, Døre, Inventar o. s. v. indrettes saaledes, at Rengøringen bliver let at overkomme.

Skolelokalerne, der helst ikke maa benyttes af andre end Skolebørnene, maa være rummelige, lyse og luftige; Solen maa have Adgang saa længe som muligt til det meste af Lokalet for at udøve sin desinficerende Virkning; generer den i Skoletiden, kan man jo rulle ned saa længe for straks at lade Solen faa Adgang, naar Undervisningen ophører.

Man indfører Skolebade, som ogsaa af og til kontrolleres af Skolelægen, ved hvilken Lejlighed han kan komme til at se Børnene — i alt Fald Drengene — i afklædt Tilstand og mulig opdage Sygdomme, som har undgaaet Opmærksomheden ved Undersøgelsen i Skolen. Hvert Barn maa naturligvis have sit eget Haandklæde, og det burde være uomtvisteligt, at Badelokalerne ikke maa benyttes af andre end Skolebørnene.

Drikkevandsindretningerne bør være saaledes, at enhver Smittefare ved fælles Brug er udelukket.

Skiftesko er en god Ting, naar blot ikke, som enkelte Steder, Børnene i forskellige Klasser skal være fælles om dem.

Egentlig burde hvert Barn have sit eget Skolebord, hvilket baade i pædagogisk og hygiejnisk Henseende har sine store Fordele, og navnlig maa faa Betydning for Enhedsskolen, hvor Børn fra saa højst forskellige Hjem skal gaa sammen i en Skole, et Forhold, som ganske enkelte Steder nu er gennemført herhjemme. Skolebordet bør passe til hver enkelt Elev og være saaledes indrettet, at det ikke tvinger Børnene til at indtage slette, usunde og uskønne Stillinger, men at det leder Børnene til at placere sig i den bedst mulige Stilling og tillader dem alle de Stillingsforandringer, som Undervisningen fordrer. Brugsgenstandene bør ikke være fælles, Børn vil jo gerne putte Blyanter og Grifler i Munden og bruge Spyt til at slette ud med paa Tavlen. Fælles Brug af Tavler, som endnu findes mange Steder, bør absolut undgaaes; langt at foretrække for Tavler baade pædagogisk og hygiejnisk er sikkert de nu i mange Skoler anvendte Tavlebøger, hvor Børnene skriver med Blyant paa billigt Papir.

Gymnastik bør naturligvis drives i stor Maalestok. Pigebørn trænger mindst lige saa meget til Gymnastik som Drengene, der i Regelen rører sig mere end disse udenfor Skoletiden; og dog er Pige-gymnastik endnu kun faa Steder indført paa Landet og Gymnastiksal indrettet, hvorfor Gymnastikken i Regelen fuldstændig forsømmes om Vinteren.

Undertegnede, der virker som Skolelæge ved Søllerød Sogns Kommuneskoler og Nærum Kostskole, bestræber mig for ved hyppige Besøg paa Skolerne efterhaanden at lære de enkelte Børns og særlig de svageliges Sundhedstilstand at kende. Efter Optagelsen i Skolen vil for Fremtiden hvert Barn blive undersøgt afklædt til Bæltstedet

saa grundigt som muligt, og Resultatet af Undersøgelsen opføres paa et Skema, som opbevares paa Skolen og stadig føres som en Journal for Barnets Sundhedstilstand; Skemaet eller Afskrift deraf skal følge Barnet, naar det rykker op i en ny Klasse eller gaar over i en anden Skole. Paa Skemaet findes en Rubrik for Vejning og Maaling af Barnet. Det vilde være ønskeligt, om saa mange som muligt ved Optagelsen kunde møde med et saadant Skema i udfyldt Stand fra Huslægen i Hjemmet, da Oplysninger om tidligere Sygdomme, Operationer etc. kunde være af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Udvikling gennem Skoleaarene. Dette vilde være let at gennemføre for Kostskoleelevernes Vedkommende; for Kommuneskoleeleverne kunde det næppe lade sig gøre. Ved Skoleaarets Slutning sammenlægges Skemaerne, og Resultatet opføres paa et Skema til Aarsberetning, som sendes til Skoleautoriteterne. I Fremtiden, naar saadanne Skemaer under ensartet Form bliver indført i alle Skoler, vil disse Aarsberetninger samlede under eet kunne give interessante Oplysninger om Skolebørns Sundhedstilstand.

Træffer jeg ved mine Undersøgelser Sygdomme hos Børnene, som trænger til at behandles, faar Barnet straks en skriftlig Meddelelse derom med til Hjemmet med Opfordring til at søge Lægebehandling. For Kostskolens Vedkommende, hvor jeg i Regelen selv behandler Patienterne, finder dette ikke Sted.

Det er ikke altid let ved Besøget i en Klasse med mange Børn at faa fat i dem, der fejler noget, thi ofte holder Børnene sig tilbage, især i Begyndelsen, indtil man bliver mere kendt, og i Regelen opdager man ikke meget ved at kaste et Blik henover Børneflokket. Arbejdet vilde derfor være umuligt, hvis man ikke havde Lærerpersonalet til Hjælp, men heldigvis synes Pædagogerne gennemgaaende at interessere sig for Hygiejnen, og der har efterhaanden ved Skolerne, hvor der findes Skolelæge, udviklet sig et nyttigt Samarbejde mellem Lærerne og Lægen.

De regelmæssige Undersøgelser, Vejning og Maaling er for Kostskolens Vedkommende først begyndt efter Nytaar 1909, hvorfor man selvfølgelig ikke kan fremkomme med Resultater af Interesse herfra. Dog skal det bemærkes, at Kostskoleeleverne, efter i Januar Maaned at have taget betydelig paa, i Februar Maaned gennemsnitlig tabte hver 0,33 Kilogram i Vægt for senere hurtigt igen at indvinde

det tabte. Sandsynligvis skyldes dette Tab de mange Frostvejsdage, som gav Anledning til megen Vintersport paa Bakkerne og Dammen i Skolens Nærhed. Sundhedstilstanden har, naar undtages 5 Tilfælde af „røde Hunde“, en Sygdom, som for Tiden hjem søger hele Københavns Omegn, været fortrinlig i Vinter. Børnesaar, som i Kommuneskolerne viser sig meget, særlig om Efteraaret, er optraadt i et Par Tilfælde.

Gymnastik drives saavel Sommer som Vinter i 3 Timer ugentlig; den nye Gymnastiksal, som er under Opførelse, vil afhjælpe et stort Savn.

En Gang om Ugen kommer Eleverne i varmt Bad, og omtrent hver Dag i Sommertiden cykler de til Søbad ved Skodsborg.

Fodbold og anden Sport drives saa meget, Tiden tillader det, og det maa anses som et stort hygiejnisk Gode, at Eleverne foruden Sporten ogsaa driver almindeligt legemligt Arbejde ved Sløjd og Havedyrkning.

I det hele lever Børnene her under saa sunde Forhold som vel muligt. Skolen ligger frit, rigelig solbelyst og dog i Læ mod Blæsten mellem de omliggende Bakker. Det er en Fordel, at der i hygiejnisk Henseende kan holdes Øje med Eleverne saa vel i som udenfor Skoletiden, og det vil i Fremtiden være af Interesse at anstille Sammenligninger mellem Kommuneskoleeleverne og Kostskoleeleverne gennem Undersøgelserne.

Søllerød, 1—4—09.

OTTO MØLLER.

LÆRERNE OG PENSNA.

Hr. Pastor *Harboe*, Religion med alle Klasser.

Hr. *A. V. Jørgensen*, Sang- og Musiklærer, Sang med alle Klasser.

Hr. *C. E. Larsen*, cand. mag., Regning, Matematik, Fysik og Kemi med alle Klasser, Naturhistorie med Forberedelsesklasserne og 1. og 2. Mellemlasse, Skrivning med Forberedelsesklasserne.

Fru *C. Thornberg*, Haandarbejde med alle Pigebørnene.

Skolebestyrerne, *A. Krogh* og *A. L. Thornberg*, de øvrige Fag.

I Aarets Løb er der i de forskellige Klasser læst og gennem-gaaet følgende:

1. Forberedelsesklasse.

Religion: Mundtlig gennemgaaet den gamle Pagt indtil Konge-tiden. Et Par lette Salmer.

Dansk: Stavning, Læsning og lidt Afskrivning.

Regning: Addition paa Tavle. Den lille Tabel.

Anskuelsesundervisning med Benyttelse af Christian Niel-sens Billeder.

2. og 3. Forberedelsesklasse.

Religion: Den gamle Pagt indtil Kongetiden. Nogle lette Salmer.

Dansk: Oplæsning og Genfortælling efter „Børnenes danske Læsebog“. Enkelte Vers lærte udenad. Afskrivning.

Historie: Mundtlig fortalt lidt af Fædrelandshistorien.

Geografi: Mundtlig gennemgaaet Danmark.

Naturhistorie: Mundtlig gennemgaaet Pattedyrene.

Regning: N. N. Meiers Regnebog I §§ 1, 2, 3.

Anskuelsesundervisning med Benyttelse af Christian Nielsens Billeder.

4. og 5. Forberedelsesklasse.

Religion: Læst den gamle Pagt efter Christen Møllers Bibelhistorie. En Del Salmer.

Dansk: Oplæsning med Genfortælling og Analyse efter „Slo-manns Læsebog“ Nr. 3. De vigtigste Ordklasser gennemgaaede. Afskrift og Genfortælling.

Historie: Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie repeteret fra Side 24: Danmarks Storhedstid til Side 62: Enevældens første Tidsrum. — Børnenes Verdenshistorie forfra til Side 57: Frankrig og England.

Geografi: Efter C. C. Christensens lille Geografi hele Europa.

Naturhistorie: Pattedyrene efter Balslev: Dyrenes Naturhistorie.

Regning: N. N. Meier I §§ 4—6 og §§ 6—13. Indledning til Regning med Brøk efter § 14.

Sløjd: Savning og Spigring.

1. Mellemskoleklasse.

Religion: Den gamle Pagt fra Rigets Deling og ud. Den nye Pagt indtil Indtoget i Jerusalem (Christen Møllers Bibelhistorie). Af Lærebogen Synden og Art. II. En Del Salmer.

Dansk: Myrebogen Nr. 6. Analyse og Grammatik efter et kort dikteret Skema. For og af Klassen er læst forsk. danske Digterværker. 2 Stile om Ugen, mest Genfortællinger, mod Aarets Slutning frie Stile.

Historie: Schmidts Lærebog I: Middelalderen indtil Opdagelserne.

Geografi: C. C. Christensens Lærebog for Mellemskolen: Hele Europa.

Engelsk: Jespersen og Sarauw, Engelsk Begynderbog. Books for the bairns: Fairy Tales from India, The royal lotus & The shining princess.

Naturhistorie: Balslev og Andersens Zoologi for Mellemskolen

I: Høns-, Vade- og Svømmefugle, Krybdyr, Padder, Fisk. — Balslev og Simonsens Botanik for Mellemskolen I.

Fysik: Sundorphs Fysik for Mellemskolen I: Magnetisme og Elektricitet.

Regning: Pedersen og Røtting: Mellemskolens Regnebog I §§ 1—11.

Sløjd: Savning, Spigring, Smalfladehøvling.

2. Mellemskoleklasse.

Religion: Som 1. Mellemskoleklasse.

Dansk: Myrebogen Nr. 6. Analyse og Grammatik efter et kort dikteret Skema. For og af Klassen er læst forskellige danske Digterværker. 2 Stile om Ugen, afvekslende Genfortælling og frie Stile.

Historie: Schmidts Lærebog I: Middelalderen indtil Opdagelserne.

Geografi: C. C. Christensens Lærebog for Mellemskolen: Europa.

Tysk: Ipsen og Boviens Begynderbog fra Stk. 51 ud. Sammes Læsebog for de lavere Klasser forfra til Side 36. De stærke Verber. Nogle skriftlige Oversættelser og Øvelser, og lette Taleøvelser.

Engelsk: Jespersen og Sarauws Begynderbog. Books for the bairns: Fairy Tales from India, The royal lotus og the shining princess.

Naturhistorie: Ligesom 1. Mellemskoleklasse.

Fysik: Sundorphs Fysik for Mellemskolen I: Magnetisme, Elektricitet, Varmelæren.

Geometri: Jul. Petersens Geometri for Mellemskolen cap. 1.

Regning: N. N. Meiers Regnebog II §§ 6—11.

Sløjd: Savning, Spigring, Smalflade- og Bredfladehøvling.

3. Mellemskoleklasse.

Religion: Gennemgaaet Johannes' Evangelium og Dele af Oldtidens Kirkehistorie. En Oversigt over Kirkeaaet er afskrevet og lært.

Dansk: Oplæsning og Analyse efter Borchsenius og Winkel Horns Læsebog for de mellemste og højere Klasser. Enkelte Digter-

værker læst. 1 eller 2 skriftlige Udarbejdelser hver Uge, dels Genfortællinger, dels frie Stile.

Svensk: P. Christensens Lærebog for Mellemskolen 2. Oplag Side 6—11, 19—29, 65—75, 80—90. Moderna svenska Författare, utgifna i urval för skolan: III Selma Lagerlöf.

Historie: Schmidts Lærebog for Mellemskolen: Repeteret den nyere Tid, læst den nyeste Tid.

Geografi: C. C. Christensens Lærebog for Mellemskolen: Danmark, Skandinavien og de fremmede Verdensdele.

Tysk: Ipsen & Boviens Læsebog for de lavere Klasser Side 62—119. Forskellige Stykker læste i Ipsen og Boviens Læsebog for Mellemklasserne. Lidt Genfortælling og en Del friere Taleøvelser.

Engelsk: Jespersen og Sarauws Læsebog for Mellemskolens lavere Klasser Side 32—ud.

Naturhistorie: Balslev og Andersen Zoologi I. — Balslev og Simonsens Botanik II.

Geometri: Foldbergs Geometri for Mellemskolen §§ 62—107. Jul. Petersens Geometri capp. I—II.

Aritmetik: Jul. Petersens Aritmetik og Algebra for Mellem-skolen §§ 1—65.

Regning: Pedersen og Røttings Mellemskolens Regnebog II: §§ 1—5.

Fysik: Sundorphs Fysik for Mellemskolen II: Mekanisk Fysik II og Lydlæren.

Kemi: Sundorphs Kemi for Mellemskolen capp. I—IV.

Sløjd: De forskellige Arter af Høvling, Studsning.

4. Mellemskoleklasse.

Religion: Som 3. Mellemskoleklasse.

Dansk: Borchsenius og Winkel Horns Dansk Læsebog for de mellemste og højere Klasser Side 1—16, 100—106, 143—47, 295—308, 327—333, 367—71, 380—84. — Bauditz: Historier fra Skovridergaarden. Bjørnson: En glad Gut. — Genfortællinger og frie Stile, 1 eller 2 Opgaver om Ugen.

Svensk: P. Christensens Læsebog for Mellemskolen 2. Oplag Side 6—11, 19—29, 65—75, 80—90. En ugentlig Time er anvendt til Læsning af Selma Lagerlöf: Drottningar i Kungahälla.

Historie: Schmidts Lærebog for Mellemskolen: Læst og repe-
teret den nyere og nyeste Tid. — Reformationstiden med særligt
Hensyn til Reformationen i Danmark.

Geografi: C. C. Christensens Lærebog for Mellemskolen: Gen-
nemgaaet alle de fremmede Verdensdele, specielt studeret Amerika og
desuden Danmark med Skandinavien.

Tysk: Ipsen og Boviens Læsebog for Mellemlklasserne Side 144
—201. Kapers Grammatik. Oversættelse i Forbindelse med Gen-
fortælling og lette frie Taleøvelser.

Engelsk: Bøgholm og Madsens Læsebog for Mellemskolen Side
104—25. The bandbox and other stories (ed. Larsen) Side 5—39.
Ekstempore er læst Robin Hood og Indian Fairy Tales.

Naturhistorie: Boas' Naturhistorie: Pattedyr og Leddyr Side
150—ud. — Poulsens Botanik for Mellemskolen.

Geometri: Jul. Petersens Geometri for Mellemskolen cap.
2—ud.

Aritmetik: Jul. Petersens Aritmetik og Algebra for Mellem-
skolen § 75—ud.

Regning: Pedersen og Røttings Mellemskolens Regnebog II
§§ 2—8.

Fysik: Sundorphs Fysik for Mellemskolen II: Mekanisk Fysik
II, Lyslæren.

Kemi: Sundorphs Kemi for Mellemskolen capp. I—IV. VIII.

Sløjd: Smalflade-, Bredfladehøvling, Studsning, Skraahøvling,
Fasning, Fugning, Bugthøvling.

Ved Undervisningen i

Sang er benyttet: Den danske Skoles Sangbog I—VII Hefte og
Ernsts to- og trestemmige Sange 1. og 2. Hefte.

Skrivning er benyttet: Overintendant Jørgensens Praktisk Skrive-
bog i 9+3 Hefter og sammes Praktisk Stilebog i 6 Hefter.

Tegning er benyttet: Janniches Tegneøvelser for Børn, Kleins
Folkeskolens Tegnebog, Klodser og fritstaaende Figurer.

Gymnastikken er ledet i Overensstemmelse med „Gymnastikreglement for Hæren og Flaaden I. 1907“. I Efteraarsmaanederne og fra det tidlige Foraar er Gymnastikken, saa vidt muligt, forlagt til Sportspladsen, hvor der er øvet Fodbold og Langbold.

I Haandarbejde er øvet: med de mindste Ret- og Vrangstriking og Krydssting, med de større Strikning af Uldstrømper, Linnedsyning og Konturstingssyning.

De Kostgængere, der maatte ønske det, gives der Lejlighed til at faa Undervisning i Klaver- og Violinspil.

Samlingerne.

Af Sorø Akademis Midler har Skolen i Aar af Ministeriet faaet tilstaaet et Beløb paa 200 Kr. til Anskaffelse af fysiske Apparater og andre Læremidler.

Foruden ved Køb er Skolens Samlinger i Aarets Løb blevne forøgede med følgende Gaver, for hvilke Skolen bringer sin bedste Tak:

- 1 Vandrotte af Elev Axel Rohde.
 - 1 Grindehvalkranie af Hr. stud. polyt. Bjarne Olsen.
 - 1 halvt Rævekranie, Kohorn af Elev Egil Andersen.
 - 1 Klokkefrø af Elev Ejnar Petersen.
 - 1 Hundekranie af Hr. Grosserer Jürgensen.
 - 1 Fuglerede, Søpapegøje, Maage, og Barder af Sildepisker af Elev Estrid Jürgensen.
 - 1 Agerhøne, Pindsvin, Hestekranie af Elev Axel Juul.
 - 1 Snog, 94 cm. lang, af Hr. Kaptajn Thornberg.
 - 1 Musvaage af Elev Niels Outzen.
 - 1 Søpindsvin af Elev Hother Spies.
 - 1 Piniekogle af Hr. Direktør Lind.
-

Til Skolebiblioteket har Skolen med Tak modtaget værdifulde Gaver af Hr. Dr. phil. Heegaard og Fru Grosserer Dethlef Jürgensen.

BETALINGEN.

Den aarlige Betaling for Kostgængere erlægges kvartalsvis forud og er — Vadsk undtagen — indtil 4. Forberedelsesklasse 840 Kr.; i 5. Forb. — 2. Mellemskoleklasse 940 Kr.; i 3. og 4. Mkl. 1040 Kr. — Eneværelse 1400 Kr. —

Naar Vadskan ønskes besørget gennem Skolen, erlægges 48 Kr. aarlig. —

De Kostgængere, der optages ved Skoleaarets Begyndelse i August, betaler kun for Tiden 15. Aug.—30. Sept. i Juli Kvartal. — Udmeldelse maa ske med fuldt Kvartals Varsel til Slutningen af et Kvartal.

For skolesøgende Elever betales maanedsvi forud 1.—3. Forb. 8 Kr., 4. Forb. 9 Kr., 5. Forb. 10 Kr., 1. Mkl. 11 Kr., 2. Mkl. 12 Kr., 3. og 4. Mkl. 14 Kr.

Ved Udmeldelse betales for den Maaned, hvori Udmeldelsen sker, og for den følgende. Ved langvarigere Sygdomstilfælde erlægges Skolepenge for den Maaned, hvori Sygdommen begynder, og for den følgende.

Til Brændsel betaler de skolesøgende Elever aarlig 5 Kr., i Indskrivningspenge betales 4 Kr.

Naar flere Søkende samtidig er skolesøgende, betales der maanedlig for den første fuldtud, for de øvrige 2 Kr. under den fulde Betaling.

Kostgængerne maa ved Optagelsen medbringe: En monteret Seng med Forligger, Servante med Tilbehør, Haandklæder, Smudskepose, Ske, Gaffel, Servietbaand, Kommode eller Skab.

Alt det medbragte skal mærkes med tydeligt Navn. Alle Børnenes Ejendele er assurede. For Cykler paatager Skolen sig intet Ansvar.

Ferierne i Skoleaaret 1909—10 vil blive følgende (begge Datoer incl.):

Efteraarsferie: 17.—20. Okt.

Juleferie: 23. Dec.—6. Jan.

Paaskeferie: 23.—29. Marts.

Pinseferie: 13.—22. Maj.

Angaaende Skolens Aarsprøver og de Bøger, som skal bruges i det nye Skoleaar, vil der senere blive givet Eleverne fornøden Meddelelse.

Til at overvære Aarsafslutningen saavel som de mundtlige Prøver, der vil falde i den sidste Uge før Sommerferien, indbyder vi Elevernes Forældre og Paarørende og alle, der har Interesse for Skolen.

Det nye Skoleaar begynder Mandag d. 23. August Kl. 9.

Nærum Kostskole, i April 1909.

A. Krogh.

A. L. Thornberg.

INDTRYK FRA STUDENTERLIVET I HEIDELBERG.

„Alt Heidelberg, du feine,
Du Stadt an Ehren reich,
Am Neckar und am Rheine
Kein' andre kommt dir gleich!“

SAALEDES synger en Heidelbergerstudent, hvad enten han ved et festligt Lag i Kammeraters gemytlige Kreds tømmer et Bæger paa Heidelbergs Velgaaende, eller han senere hen, naar han er traadt ud i det praktiske Liv, ved Mindet om den gyldne, nu længst svundne Tid nynner Verset sagte for sig selv.

Vist er det, at Heidelberg er en dejlig By og egner sig udmærket til at være Ramme om et interessant og fornøjeligt Studenterliv.

Byen ligger smukt og malerisk i Neckardalen, lige hvor denne skyder sig ud i Rhinsletten. I Dalen løber Neckaren, en Biflod til Rhinen. Lunt og hyggeligt ligger Heidelberg paa begge Sider af Floden. Klimaet er mildt og behageligt, efter Sigende det bedste i hele Tyskland. Byen er omkranset paa de to Sider af Bjerge, opad hvis Sider man ser dejlige Vinhaver og smukke Villaer spredte mellem hverandre. Højere oppe kommer de store, mægtige Skove, hvor der er svalt og køligt at opholde sig, naar om Sommeren Heden er for stærk nede i Dalen. Vel vedligeholdte Køre- og Spadserestier finder man heroppe. Vandreren helt op til Bjergenes Top, har man fra høje Udsigtstaarne, man har opført her, den herligste Udsigt ud over Omegnen; i klart Vejr kan man skimte Domen i Strassburg, og man ser tydeligt Domkirkerne i Speyer og Worms. Fremover øjner man svage Omrids af Vogeserne. Rhinsletten med flere Byer ligger klart udstrakt under en.

Naturligvis mangler Heidelberg heller ikke et gammelt Slot eller en Ridderborg. Slottet, der før husede Fyrsterne af Pfalz, er nu en Ruin; det blev ødelagt i den orleanske Krig af Ludvig d. 14des Soldater. Stolt og imponerende ligger den gamle nu til Dels i Grus sunkne Borg deroppe paa Bjergets Side og skuer ligesom beskyttende ud over Heidelberg. Den prægtige og storartede Slotsterrasse er bevaret. Her holder Studenterne ofte deres Gilder og andre Festligheder.

Selv har jeg været saa lykkelig en Tid af min Ungdom at have levet i disse skønne Omgivelser, mens jeg studerede Theologi og Filosofi ved Universitetet dér. Ved anbefalinger herhjemme fra var jeg saa heldig at faa Adgang til flere af Professorerne, ogsaa til private Familier og, ikke at forglemme, til Studenterkredsene. Paa Grundlag heraf fik jeg et paa Selvsyn grundet, omend beskedent Kendskab til tysk Studenter- og Universitetsliv, til tysk Føle- og Væremaade i det hele.

Nogle af mine Indtryk og Oplevelser fra den Tid vil jeg da gerne her fortælle lidt om.

Heidelberg er en ægte Studenterby. Naar den unge Mand har faaet sin Studenterexamen, staar hans Hu ofte til at tilbringe et eller to Aar i Neckarstaden for dér i fuld Frihed at kunne nyde den akademiske Ubundetheds første liflige Sødme.

Men det er en dyr By at leve i, Heidelberg; i saa Henseende kappes den med Bonn, hvor den tyske Kronprins studerede; dog behøver man ikke at tage til Bonn for at være i Nærheden af en Prins; er man meget kongeligsindet, men dog ikke har Raad til at leve i sidstnævnte By, kan man ogsaa faa Prinser at se i Heidelberg, f. Ex. dem fra Smaahofferne. Saadanne studerende — maaske bedre ikke-studerende — Prinser er naturligvis en stor Attraktion for Byer som Bonn og Heidelberg.

I de mindre Byer, og da navnlig i en By som Heidelberg, udfolder der sig et ægte, uforfalsket tysk Studenterliv. Dette er mindre Tilfældet i de store Byer som Berlin eller München; her forsvinder Studenten i Mængden — det samme gælder for Resten ogsaa Officeren — og kan ikke i den Grad gøre sig gældende som i de smaa Universitetsbyer. I Heidelberg behersker Studenterne hele

Livet, efter min Mening ofte paa en Maade, der er ret uheldig for de Herrers Dannelse og Udvikling.

Naar den unge Mand kommer til Universitetet, træder han som Regel ind i en eller anden af de mange Studenterkorporationer, som findes i hver Universitetsby. I Heidelberg var der af dem, saa vidt jeg husker, mellem 20 og 30. Disse Korporationer — Verbindungen — har man forskellige Navne til; der findes Landsmannschaften, Burschenschaften, Corps o. s. v. Disse sidste, die Corps, er de fineste og fornemste; kun de, der har adeligt Blod i Aarerne, og som kan præstere — saa vidt jeg erindrer — mindst 500 Mark om Maaneden, kan blive Medlemmer her. Iøvrigt har hver Verbindung et latinsk Navn f. Ex. Bavaria, Teutonia, Allemania o. s. v. De adelige Foreninger var i Heidelberg Suevia og Saxo-Borussia. I de andre Universitetsbyer findes de samme Foreninger med de samme Navne.

Hver Korporation har sit Foreningshus — Verbindungshaus — som Regel en stor, flot Bygning med tiltalende og hyggelige Lokaler; disse holdes i Orden af en „Hausmeister“, der sammen med sin Familie bor i Foreningsbygningen. Endvidere har hver Forening sit eget Vaaben og sine egne Farver, som bæres af Korporationens enkelte Medlemmer. De farvebærende Studenterforeninger giver derfor Studenterlivet et livfuldt og broget Præg, og navnlig ved højtidelige Lejligheder, som Universitetsfester, Kejserfødselsdage o. s. v., er der noget pompøst og imponerende over denne Masseudfoldelse af Farvepragt.

Det ses ikke gerne, at Medlemmer af en Korporation har noget at gøre med Medlemmer af en anden. Undtagelser fra denne Regel kan finde Sted, naar flere Foreninger gennem fælles Aftale bliver enige om at foranstalte en eller anden større Fest, som benævnes Kommers. Indenfor den enkelte Forening er der streng Tugt og ubrydeligt Kammeratskab. Der gik i det hele taget gennem Studenterlivet en Korpsaand, et Kastevæsen og en militærisk Stramhed, der heldigvis vilde være rent umulig herhjemme; den saa højt priste akademiske Frihed forekom mig ofte her at være en ren Illusion. Noget vist bornert ufrit og filistrøst var der i hele den Maade, de enkelte Korporationer stillede sig paa over for hinanden, som ogsaa disses paatagne overlegne Stilling overfor Borgerskabet, das Phi-

listertum, som man med en vis souveræn Foragt saa ned paa; i det hele fandt jeg ret ofte, at de tyske Studenter i Forhold til Omverdenen viste en paafaldende Mangel paa Dannelse og Kultur, noget, der vist hænger sammen med deres Skillen sig ud fra det almindelige Borgerskab. Naturligvis træffer man ogsaa fine og noble Studenter, men jeg taler her kun om Helhedsindtrykket. —

Den unge Rus — i Tyskland kaldes han Fuchs — bliver strax ved sin Indtrædelse i en Korporation tildelt en ældre Student, der hedder Bursch. Denne har fuldstændig Hals- og Haandsret over den unge Mand, der nu i Forhold til sin Herre fører Navnet „Leibfuchs“; det er ikke altid Spøg at være Leibfuchs; det afhænger for en stor Del af Korpsaanden, om Behandlingen af ens Leibfuchs er god eller ej. I den Forening, jeg var Medlem af, blev „Füchsene“ behandlet godt, naar undtages engang imellem, hvor de ældre — die Burschen — lavede lidt Halløj med dem. Naar det gaar strengt til, skal Leibfuchsen ledsage Burschen paa hans Spadsereture, følge ham paa Banegaarden, naar han rejser, og hente ham, naar han vender tilbage, og skal galt være, kan den unge Student — saa vidt mig bekendt — ogsaa blive forlangt til at banke Tøj og pudse Støvler. I hver Verbindung findes en Fuchsmajor; han instruerer Füchsene, og til ham har de at henvende sig i alle vigtige Anliggender. Fuchsmajoren har sin bestemte Plads i Hallen paa de officielle Kneipaftener, der i Regelen finder Sted to Gange om Ugen. Til disse „Kneiper“ er den unge Student forpligtet til at møde; her ved disse Sammenkomster lærer han sit Korporations- og Kneipcomment, sin Verbindungs Sæder, Skikke og studentikose Talemaader; her lærer han Optræden, Disciplin, Orden og Lydighed, lærer at drikke „Bier“ og synge „Lieder“ paa Kommando, lærer at „rive en Salamander“ — en Slags Øldrikningsreglement, hvis Sammensætning jeg aldrig selv fik lært, — lærer at raabe „Hoch“ for das grosse Vaterland, for Kejseren, Storhertugen og for — ja, undskyld, men nu ser jeg rødt — Bismarck.

En saadan „officiel Kneipaften“ kan være meget morsom og fornøjelig. Jeg erindrer endnu tydelig den første Aften, da jeg blev præsenteret for de Herrer i den Verbindung, jeg var Medlem af. Rigtigt Medlem kan man nu ikke blive af en tysk Studenterforening,

naar man er Udlænding, man kan kun blive Kneippgast, som det hedder.

„Kneipen“ begynder præcis $8\frac{1}{2}$; lidt før Tiden samles efterhaanden Medlemmerne af Korporationen. Ved et af de ældste Medlemmer eller ogsaa gennem Præsidenten kan man blive indført og præsenteret. Jeg blev ført ind i en stor Hal, der i hele sit Udseende havde Præget af en gammel Riddersal fra Middelalderen. Paa Væggene hænger Billeder af de gamle Korporationsmedlemmer, „die alten Herren“, som man kalder dem. Paa Væggen i den ene Ende af Salen var der en Afsats, paa hvilken en Buste af Storhertugen af Baden var opstillet. Foreningens Farver, Flag samt Vaaben lagde sig omkring Statuen, under hvilken Korporationens Valgsprog: Gott, Freundschaft, Vaterland, lyste frem. I den anden Ende af Salen var naturligvis Bismarck opstillet.

Altsaa kommer man ind. Alle rejser sig op som paa Kommando. Een for een kom de hen til mig i en vældig Fart. Med et elegant Buk, et fikst lille Hælesmæk præsenterer de sig med det obligate: Es freut mich sehr, mein Name Obel o. s. v. Orden, Applomb og Præcision er der over de Herrers Optræden; det maa jeg lade dem.

Efter Præsentationen faar man sin Plads anvist. Kelneren, der Hausmeister, har imidlertid fyldt de store Studenterølkrus med skummende Bier, en Sangbog er lagt hen paa hver enkelts Plads. „Kneipen“ kan nu begynde. Kl. er ogsaa $8\frac{1}{2}$. Alle har nu indtaget deres Pladser. Præsidenten raaber med tordnende Stemme: „Silentium!“, og der bliver Stilhed i Salen, saa man kan høre en Naal falde paa Gulvet. Derpaa, imens han gør Honnør, foreslaar han en Sang sunget. Efter at alle har fundet Numret paa Sangen i Bogen, raabes der igen: „Das Lied steigt!“

Alle sætter i med at synge, og synge kan de Mennesker: et lille kort Ophold mellem hver Linie, og man sætter atter i med vældig Kraft. Gennem denne bestemte taktfaste Sang var det mig, som fornam jeg de tyske Legioner rykke frem.

Naar Sangen er færdig, kan Præsidenten hæve sit vældige Bæger og drikke paa Gæstens Vel. Alle de øvrige svarer saa i Kor: „Prosit!“ Derpaa hæver han sit Krus igen, og nu bliver der druk-

ket paa Medlemmernes Vel; herpaa svares der fra Forsamlingen „Fiducit!“.

Efter Kneipcomment'et skal Laaget paa Kruset være lukket i, naar der ikke drikkes. Sangbogen skal ogsaa være lukket og maa ikke ligge aaben, naar der ikke synges. Under den officielle Kneipe fra 8^{1/2}—10^{1/2} er det ikke — naar det skal gaa efter Reglementet — tilladt at tale om politiske, sociale eller religiøse Spørgsmaal. Alt, hvad der ellers optager den store Verden, Borgerskabet og Filistrene, bekymrer man sig ikke om; den Slags Ting er man hævet over.

„Ja, men,“ vil maaske en eller anden spørge, „hvad gaar Tiden saa dog med paa „Kneipen“, naar det ikke er Emner af nogen lodigere Natur, der drøftes?“ Jo, Tiden gaar for det meste med at drikke Øl og synge Fædrelandssange og kvikke Drikkeviser; endelig konverserer man om løst og fast. Til Afveksling kan der ogsaa være Musik, en lille Komædie ogsaa, i hvilken en eller anden ulykkelig Fuchs eller maaske en Professor ved Universitetet bliver heglet igennem. Under Kneipen plejer gerne Fuchsmajoren at udbringe Fuchsenes Skaal, og disse svarer naturligvis med igen at udbringe Fuchsmajorens. Det er en uhyre Mængde Øl, man formaar at sætte til Livs. Man drikker paa Kommando: eins, zwei, drei, heraus! Og et vældigt Krus Øl forsvinder. Øllet er gennemgaaende let og ikke berusende.

Under Kneipen blev Heidelbergs Skaal gerne drukket. Saa traadte vi alle ud paa Altanen med de fyldte Bægre i Haanden. Vort Verbindungshaus laa henrivende smukt noget oppe ad den ene Bjergskraaning. Var Vejret godt, med dyb Himmel og funklende Stjerner, var det et skønt og dejligt Syn, der mødte ens Øje i et saadant Øjeblik. Dets Skønhed, dets poesimættede Stemning, det féagtige og romantiske i Landskabets hele Tone vil aldrig gaa mig af Minde. Jeg kan godt forstaa, at Goethe, der paa en Gennemrejse opholdt sig i Heidelberg, følte sig greben af Stedets Dejlighed og inspireret til Digtning. Neden for os flød Neckarens Vande, hvis let krusede Bølger glimrede som Sølv i Maanelyset. Stjernerne Blink var som Guldtaarer, som en fjern, tavs Hilsen til Jordens Børn fra Uendeligheden. Paa den anden Side laa Heidelberg i straalende Belysning. Lysene fra de Gader, der snoede sig op ad

Bjergenes Sider, saa ud som Stjerner, der af en ødsel Haand var kastet hid og did. Det gamle Slot traadte tydeligt frem; de mægtige Ruiner blev i det noget slørede Maanelys til underlige, fantastiske Kæmpeskikkelser. Helt i Baggrunden hævede Bjergene sig med de tavse, dunkle Skove, der tegnede sig skarpt mod Nattehimmelen. Saa sang man: „Alt Heidelberg, du feine!“

Efter Kl. 10^{1/2} var den officielle Kneipe forbi, Tonen var nu friere. Enhver kunde blive eller gaa hjem, alt som han selv vilde. —

Foruden sit Verbindungshaus har hver Forening som Regel en Restaurant ude i Byen til sin Raadighed; der kommer man sammen til den saakaldte „Frühschoppen“ om Formiddagen, hvor man naturligvis drikker Øl. En stor Del af Lokalet er ofte reserveret de Herrer Akademici; det markeres tydeligt ved, at de har deres egne Borde; paa Væggen er deres Farver og Vaaben anbragt. Ofte kan en saadan Skare Musasønner optræde paa en noget støjende Maade til stor Gêne for andre Gæster; det bryder imidlertid ingen sig om. Studenterne først og fremmest! De er jo Situationens Herrer, og andre maa derfor helst holde sig i Baggrunden. —

Ud fra Restauranten hænger gerne vedkommende Forenings Flag. Da disse Restauranter i Heidelberg for det meste ligger paa Strøget, kan en saadan Gade, navnlig ved Semestrets Begyndelse, være et bølgende Hav af Flag. I store Flokke vandrer ofte Studenterne op og ned ad Strøget, eller ogsaa kører de op i deres Karether. En Students uadskillelige Ledsager synes Hunden at være, snart en vældig, bidsk Bulldog, snart en lille, grim Køter.

Et vigtigt Led i tysk Studenterliv er Mensur- og Dueluvæsenet. Flere Studenter slaar hinanden ihjel aarligt. „Mensur“ kommer af det latinske „mensura“, der betyder Maal. I denne Forbindelse betegner det Afstanden mellem de to kæmpende og er iøvrigt gaaet over til at bruges som omfattende Betegnelse for de Fægteøvelser (Bestimmungsmensuren), gennem hvilke den unge Student bliver i Stand til at kunne forsvare sin formentlige, efter min Mening indbildte Ære, der er af en noget sensibel Karakter.

Universitetet har sin egen Fægtelærer og Fægtesal, ja ogsaa eget Ridehus. I det første Semester lærer Studenten nu med Maske for Ansigtet Fægtekunstens Mysterier at kende, og det kan jo være meget godt; men i næste Semester begynder den saakaldte Mensur,

og nu faar Piben en anden Lyd; uden Maske paa, kun Øjnene beskyttet af nogle Hornbriller, hugger man løs paa hinanden efter et bestemt Reglement, som de to Sekundanter har at paase, nøje overholdes. En Læge maa være til Stede for at kunne forbinde, hvis nogen skal blive for ilde tilredt. Forbindingssager og Instrumenter bliver derfor stillede ind i Salen, hvor Mensuren finder Sted. Det skal gaa haardt til, hvis en skal forbindes; sker det, gaar det igen „los“ efter Forbindingen.

Efter Mensuren er Kombattanterne som Regel næsten ukendelige. Hovedet ligner en uformelig blodig Kødmasse. Blodet løber ned over Kinder, Mund og Hals. Det er en raa Sport, dette her; noget brutalt er der over det, ja noget væmmeligt og afskyvækkende. Man forsvarer det med, at det udvikler Modet og styrker Tapperheden; det er rene Talemaader. Jeg tror ikke, de engelske eller nordiske Studenter er mindre modige eller tapre end de tyske. Dette „Leben“ fremkalder tværtimod en vild Slagsbroderaand. Den virker forraaende, sagde en ung Corpsstudent til mig, der var traadt ud af sin Verbindung paa Grund heraf. Men sikkert er det, at paa denne Maade holdes Krigsbegejstringen og Krigsmoralen, denne Slaaen paa Sabelen oppe i store Kredse af den akademiske Verden.

Mensur i sin krasseste Form og Duel er vel forbudt; men dette Forbud er det rene Humbug. Politimyndighederne lukker gerne Øjnene til for dette Uvæsen. Paa samme Vis er det jo i Officersstanden: Officielt er Duel forbudt; nægter en Officer imidlertid at efterkomme en Udfordring, faar han sin Afsked.

Duellen gælder fra et tysk Standpunkt som et nødvendigt Onde.

En Professor i Heidelberg, Formand for den derværende Antiduelliga, sagde til mig, at det var umuligt at udrydde Duel i Tyskland; den havde en stærk Beskyttelse fra oven, — der Kaiser.

Gennem Mensuren bliver Studenten altsaa i Stand til med blanke Vaaben i Haand at forsvare sin akademiske Ære; han bliver „satisfaktionsfåhig“; han kan give Satisfaktion, hvis han er kommen til at fornærme nogen, og kan kræve Satisfaktion, hvis nogen har fornærmet (beleidigt) ham. „Das Prinzip der Honorigkeit“ er ham helligt; han kan føle sig fornærmet ved en Berøring af hans Frakkeærme, eller ved at man ser paa hans mange Skrammer og Plastre i Ansigtet, skønt man dog skulde synes, at det fra hans Standpunkt

maatte være en Ære, om Folk vilde skænke disse hans Udmærkel-
sestegn nogen Opmærksomhed. Der vaages altsaa strengt over saavel
den personlige som Korporationens Ære. Enhver ærekær (honorig)
Student „geht los“; wer nicht losgeht, er gilt bei allen satis-
faktionsfähigen Kommilitonen als ehrloser Mistfink und Kneifer.
Ehrenhändel jeder Art müssen daher „auf der Mensur“ mit Schläger,
Säbel oder Pistole ausgefochten werden!

Man arbejder dog meget paa at komme alt dette Uvæsen til
Livs i Tyskland. I saa Henseende gøres der et stort Arbejde baade
fra Universiteternes og mange Students Side; det gælder navnlig
de mere frisindede Studenter, ogsaa de kristelige Studenterforeninger
— den kristne Studenterbevægelse er dog endnu ringe i Tyskland
— gaar her i Spidsen; mange af de ikke-incorporerede, og navnlig en
ny Bevægelse, det saakaldte „freie Studentenschaft“, hvis Formaal
er at give de studerende Sans for Livets almene Spørgsmaal, arbejder
i samme Retning.

Men Opgaven er ikke let. Selv Kvinderne finder hele dette
Apparat „reizend“ og „wunderschön“, og mod Kvindernes Smag
kæmper man forgæves her i Verden.

Naar nu den unge, til Universitetet nyankomne Student (das
Füchslein) har faaet lært at fægte (pauken) for at kunne forsvare sin
Ære og at drikke (kneipen) og er bleven fortrolig med sit Korpora-
tionscomment og sin hele Stilling til det ikke-studerende Borgerskab
(das Philistertum), begynder han at arbejde paa sit Fagstudium, og
som Følge heraf indrømmes der ham visse Friheder fra hans Ver-
bindungs Side.

Man undrer sig over, at flere Studenter ikke gaar til Bunds,
end der gør, som Følge af alt dette Bumleri. Pludselig tager man
sig sammen og arbejder af al Kraft — man muss sich zusammen-
raffen —, og adskillige af disse Verbindungsstudenter kan gøre gode
Eksaminer og blive dygtige Mennesker, ja endog Videnskabsmænd.

Da mange tilbringer deres første Studentertid i Heidelberg, den Tid,
hvor der ikke bestilles ret meget, faar for udenforstaaende Studenter-
livet Karakteren af et elskværdigt Driverliv. Det er dog ikke Til-
fældet; der arbejdes ogsaa godt. Studenter, der har tilbragt „Ver-
bindungstiden“ ved et andet Universitet, afslutter ofte deres Studier
i Heidelberg, og da arbejdes der. Corpsstudenterne bestiller ganske

vist ingen Ting; det er vist Tilfældet ved hvilket som helst Universitet. De kommer aldrig paa Universitetet eller paa Forelæsningerne. De kører ud i deres flotte Karethter med Kusk og Tjener paa Bukken, 4 Heste for Vognen, Forridere o. s. v., altsammen flot og imponerende. Men vist var der ogsaa i Heidelberg flittige og dygtige Studenter; det ydre falder mest i Øjnene her i Verden, det stille Arbejde lægger ingen saa meget Mærke til.

Ved Forelæsningerne, i Auditorierne, i Bibliotekerne, i Laboratorierne, ved Seminarieøvelserne (vore Laboratorieøvelser), paa Klinikkerne møder der os et andet Liv. Her slaar en anden Verden os i Møde, Aandens nemlig. Her hører man ikke Verbindungsstudenternes Bægerklang og Sabelklir; her arbejdes med andre Argumenter end med Schläger og Pistol, og i disse Omgivelser følte jeg mig hjemme.

Laboratorierne var udmærkede i Heidelberg; man havde, tror jeg, ogsaa et for moderne Journalistik; de videnskabelige Samlinger er glimrende, Biblioteket storartet med den mest henrivende Læsesal.

De Professorer, jeg hørte, var rene Talere; det var en ren æstetisk Nydelse at høre dem. Forelæsningerne var godt besøgte. Men det er som sagt meget dyrt at studere i Tyskland, da Forelæsningerne maa betales i dyre Domme; selv det at benytte en bestemt Plads i Auditoriet betales særskilt, „Auditoriengeld“. Legater, Stipendier, Kollegier med Fribolig som her i Danmark finder man sjældent. Fattige Studenter kniber det derfor ofte haardt for. Universitet og Studenterliv bliver mere for de rige og velhavende; det hele faar paa denne Maade et aristokratisk Præg i slet Betydning. Naar Professoren træder ind i Auditoriet, rejser man sig ikke op; man hilser ham ved at stampe i Gulvet. Ved den første Forelæsning, jeg overværede i Heidelberg, troede jeg, at Studenterne vilde demonstrere mod deres Professor ved dette Spektakel; det var imidlertid saa langtfra nogen Demonstration, at det snarere var en Velkomsthilsen fra Pallas Athenes Sønner. Paa lignende Maade giver man sit Bifald eller Mishag til Kende ved en i Begyndelsen i mine Øren nederdrægtig Skraben med Fødderne paa Gulvet. Men ak — ja, man er jo desværre et Produkt af sine Omgivelser, der gik saamænd ikke saa lang Tid, førend jeg var helt dygtig til at stampe og skrabe. Og hvem véd, kanske jeg med Tiden kunde være bleven en ægte

Verbindungsstudent med Ølmave, Skrammer og Plastre i Ansigtet, noget af den Type, man kender fra „Fliegende Blätter“.

Universitetet i Heidelberg er gammelt berømt og Tysklands ældste. Flere af Tysklands store Videnskabsmænd har haft deres Lærestol der. Det er saaledes ikke alene et Luksusuniversitet, som det i Almindelighed er udskreget for i Nordtyskland. Det samler Folk, ikke alene fra Tyskland og Europa, men fra hele Verden. Ved de filosofiske Forelæsninger mødes Folk fra Australien, Amerika og Siam.

Mange Russere og Polakker studerede i Heidelberg. Russerne er ikke højt anskrevne. „Die unangenehmen Russen“, siger man. Nu fortrækker derfor efterhaanden mange af dem til Zürich.

Studerterne studerer ikke saa længe som vi her i Danmark, og i mange Henseender forekommer den Uddannelse, man faar ved Universitetet i København, mig betydelig bedre og mere grundig.

De Studenter, være sig Verbindungsstudenter eller ej, som jeg traadte i Forbindelse med, var gennemgaaende meget elskværdige og flinke Mennesker; det er ikke mod dem som saadanne, jeg retter mine Anker, det er mod deres Anskuelse, Fordomme, hele Tankesæt og Følemaade.

I det tyske Folk, navnlig hos Sydtyskerne da, er der en dyb Urgrund af Gemytsinderlighed, Følelsesfuldhed; der er over det et stærkt religiøst, filosofisk spekulativt Drag; disse sjælelige Egenskaber er desværre bleven trængt i Baggrunden af Tanken om de store Krige og die Errungenschaften. Kunde det tyske Folk komme disse Begivenheder, deres Kanoner og Sabelraslen, deres Kejser- og Bismarck-kultus noget paa Afstand, vilde det vinde saa meget mere i aandelig Henseende; det vilde saa bedre forstaa sin rette Stilling i Menneskeslægten, forstaa, at andre Nationer ogsaa har Lov til at leve, de, hvis Sprog og Nationalitet det med haard Haand for Tiden undertrykker.

C. P. CLAUSEN.

INDHOLD.

	Side
<i>Hjem og Skole, af A. L. Thornberg</i>	3
<i>Skoleefterretninger I</i>	13
<i>Lidt om Skolehygiejne og Lægetilsyn med Skoler, af Dr. Otto Møller</i>	21
<i>Skoleefterretninger II</i>	26
<i>Indtryk fra Studenterlivet i Heidelberg, af C. P. Clausen</i>	36
